

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący)
SSN Kazimierz Klugiewicz (sprawozdawca)
SSN Michał Laskowski

Protokolant Monika Zawadzka

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Józefa Gemry
w sprawie **G.S.** skazanego z art. 202 § 3 k.k. i in.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 7 listopada 2024 r.,
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od wyroku Sądu Rejonowego w Prudniku
z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 205/23,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w Prudniku do ponownego rozpoznania.**

Kazimierz Klugiewicz Jacek Błaszczyk Michał Laskowski

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Prudniku z dnia 15 czerwca 2023 r., sygn. akt II K 205/23, G.S. został uznany za winnego tego, że:

1. od 18 maja 2021r. do 8 czerwca 2021r. w G., posiadał w celu rozpowszechniania oraz rozpowszechniał treści pornograficzne z udziałem małoletnich,

tj. przestępstwa z art. 202 § 3 k.k., za które – na podstawie art. 202 § 3 k.k. w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2023 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 60 § 2 pkt 2 k.k. w zw. z art. 60 § 6 pkt 3 k.k. – wymierzono mu karę roku pozbawienia wolności, której wykonanie – na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 k.k. warunkowo zawieszono na okres próby wynoszący 3 lata; ponadto, na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k. zobowiązano oskarżonego do informowania kuratora o przebiegu okresu próby raz na 6 miesięcy;

2. w dniu 14 grudnia 2022r. w G., wbrew przepisom ustawy, posiadał 1,13 grama konopi innych niż włókniste, przyjmując że stanowi to wypadek mniejszej wagi, tj. przestępstwa z art. 62 ust. 1 w zw. z art. 62 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, za które – na podstawie art. 62 ust. 3 cytowanej ustawy – wymierzono mu karę 60 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych;

3. w dniu 14 grudnia 2022 r. w G, na telefonie komórkowym m-ki H. posiadał pliki graficzne w ilości 20 szt. z wizerunkami małoletnich reprezentujących treści pornograficzne oraz na karcie pamięci Micro SD telefonu m-ki S. posiadał 6 plików graficznych z wizerunkami małoletnich,

tj. przestępstwa z art. 202 § 4a k.k., za które – na podstawie tego przepisu w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 stycznia 2023 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 37a § 1 k.k. – wymierzono mu karę 150 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych.

Ponadto, na podstawie art. 43b k.k. Sąd I instancji orzekł podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez wywieszenie orzeczenia na tablicy ogłoszeń Sądu Rejonowego w Prudniku na okres 14 dni od uprawomocnienia się wyroku.

Sąd *meriti*, na podstawie art. 85 § 1 k.k. oraz art. 86 § 1 i § 2 k.k. za zbiegające się przestępstwa opisane w punktach 2 i 3 wymierzył oskarżonemu łączną karę 170 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na kwotę 20 złotych, na podstawie art. 63 § 1 k.k. na jej poczet zaliczając oskarżonemu okres zatrzymania w dniu 14.12.2022 r., przyjmując jeden dzień rzeczywistego pozbawienia wolności za równoważny dwóm stawkom dziennym grzywny.

Powyższe orzeczenie nie zostało zaskarżone przez którąkolwiek ze stron i uprawomocniło się z końcem dnia 22 czerwca 2023 r.

Pismem z dnia 11 marca 2024 r. kasację od powyższego wyroku, na niekorzyść oskarżonego, wniósł Prokurator Generalny, który podniósł zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., polegającego na niezasadnym uwzględnieniu przez Sąd *meriti* wadliwego wniosku oskarżonego G.S. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego, mimo iż wniosek oskarżonego w zakresie rozstrzygnięcia o karze za czyny zabronione z art. 202 § 3 k.k. i 202 § 4a k.k. nie zawierał propozycji orzeczenia na czas określony albo dożywotnio środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku również z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przepisu prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 41 § 1a k.k. zdanie drugie (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie z treścią art. 41 § 1a pkt 2 k.k.) poprzez jego niezastosowanie i zaniechanie orzeczenia wobec oskarżonego wskazanego środka karnego, który w przypadku skazania za ww. czyny, ma charakter obligatoryjny.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Prudniku do ponownego rozpoznania.

Obrońca skazanego, ustosunkowując się do kasacji, wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna.

Trafnie bowiem wskazał Prokurator Generalny, że zarówno w momencie wyrokowania, tj. 15 czerwca 2023 r., jak i w czasie popełnienia zarzucanych oskarżonemu zachowań, tj. w latach 2021 - 2022, przywołany przepis art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. – w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 października 2017 r. (nadany ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym, Dz. U. 2016. 862 ze zm.) – stanowił, że sąd orzeka zakaz zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem,

edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi na czas określony albo dożywotnio w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego.

Oznacza to, że – niezależnie od trybu procedowania – Sąd orzekający ma obowiązek orzec wspomniany środek karny, jeżeli wydaje wyrok skazujący za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Trzeba przy tym zaznaczyć, że nie ma racji obrońca skazanego, który w swoim stanowisku wyraził pogląd, że omawiany środek karny nie musiał być orzeczony, albowiem przypisane skazanemu przestępstwo wprawdzie stanowiło zamach na obyczajność, ale nie zostało popełnione „na szkodę małoletniego”.

W orzecznictwie oraz doktrynie prawa karnego zasadnie wskazuje się na szerokie znaczenie przedmiotowego pojęcia, obejmujące także tzw. przestępstwa bez ofiar oraz przyjmuje, że za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego, do których odwołuje się art. 41 § 1a zd. drugie k.k. należy uznać przede wszystkim te przestępstwa, które zamieszczone są w rozdziale XXV Kodeksu karnego grupującym przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności. Przesłanka zastosowania zakazu przewidzianego w art. 41 § 1a k.k. zd. drugie k.k. (w brzmieniu do 30 września 2023 r., po tej dacie - art. 41 § 1a pkt 2 k.k.), wchodzi zatem w grę w razie skazania za którekolwiek z przestępstw określonych w tym rozdziale, a więc także za przestępstwo pornografii z udziałem małoletniego (tak m.in. SN w wyroku z dnia 14 maja 2024 r., III KK 57/24; zob. W. Wróbel, A. Zoll (red). Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Część I. Komentarz do art. 1-52 k.k., Warszawa 2016, teza 16 do art. 41; J. Giezek (red). Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz. Warszawa 2021, teza 30 do art. 41; zob. również wyroki SN: z 26 marca 2024 r., I KK 55/24; z 6 listopada 2023 r., I KK 132/23; z 25 października 2023 r., I KK 270/23).

Przechodząc na grunt realiów procesowych niniejszej sprawy należy zauważyć, że wobec skazania G.S. m.in. za przestępstwa z art. 202 § 3 i art. 202 § 4a k.k., odnoszące się do plików zawierających treści pornograficzne z wizerunkami małoletnich, Sąd I instancji zobligowany był do orzeczenia wobec ww. środka karnego zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem,

edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi. Zaniechanie podjęcia takiego rozstrzygnięcia stanowiło rażąco obrazę art. 41 § 1a k.k., co implikowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Prudniku, który ponownie rozpoznając sprawę będzie miał na uwadze zaprezentowane rozważania co do przesłanek oraz obligatoryjnego charakteru omówionego środka karnego.

Zgodzić się przy tym należy, ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego, że skoro zaskarżony wyrok zapadł w trybie art. 387 k.p.k. i nie jest wiadomo, czy strony postępowania, w przypadku zobowiązania ich do zmiany stanowiska, zmodyfikowałyby je, czy też raczej wołałyby rozpoznanie sprawy na zasadach ogólnych, zasadnym jest uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i skierowanie sprawy do ponownego jej rozpoznania, co oczywiście nie stoi na przeszkodzie wydania orzeczenia również w trybie art. 387 k.p.k., jeżeli tylko zostanie uwzględniony postulat obligatoryjnego orzeczenia w zakresie przedmiotowego środka karnego.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

Kazimierz Klugiewicz Jacek Błaszczyk Michał Laskowski

[WB]

[a.ł]